

به نام خدا

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو

در جهت اجرای مفاد بند ۶ ماده (۱) و ماده (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و به منظور تعیین وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو خود، این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۸۸/۰۳/۰۲ و اصلاحیه آن در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۲ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده (۱)

اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

الف- سبا: سازمان بورس و اوراق بهادار.

ب- بورس: شرکت بورس کالای ایران.

ج- کارگزار: منظور کارگزار عضو بورس کالای ایران است. در صورتی که دستورالعمل عضویت بورس کالا به تصویب نرسیده باشد؛ منظور از کارگزار عضو، کارگزاری است که مجوز فعالیت بورس کالای ایران را دارد.

ماده (۲)

ظرف هفت روز کاری پس از پایان مهلتی که برای کارگزاران به منظور ارسال آخرین گزارش‌های مربوط به هر ماه تعیین شده است، بورس فرم کنترل مدارک ماهانه کارگزاری را برای هر کارگزاری تکمیل می‌نماید و در صورت مشاهده هرگونه نقص، موضوع را ظرف سه روز کاری کتباً به کارگزاری مربوطه اطلاع دهد. وجود هرگونه نقص در گزارش‌های مذکور براساس این فرم، به منزله عدم دریافت گزارش توسط بورس می‌باشد.

تبصره (۱): در صورتی که کارگزار در طول یک سال بیش از یک بار در ارسال گزارش‌های موضوع این ماده، مهلت‌های تعیین شده در مقررات مربوطه را رعایت ننماید، یا در ارسال گزارش‌های مربوط به هر ماه بیش از ۱۵ روز تأخیر داشته باشد؛ بورس موظف است موضوع را به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا گزارش نماید.

تبصره (۲): محتوا و فرم کنترل مدارک ماهانه کارگزاری، متناسب با مقررات مصوب و آنچه بعداً به تصویب می‌رسد، به پیشنهاد معاونت نظارت بر نهادهای مالی و تأیید ریاست سازمان تعیین و به بورس ابلاغ می‌گردد.

ماده (۳)

در صورتی که گزارش‌های ماهانه دریافتی موضوع ماده (۲) دارای نقص نباشد، بورس حداکثر ظرف ۲۰ روز پس از دریافت این گزارش‌ها، فرم بررسی کارگزاری‌ها را برای هر کارگزاری، تکمیل و در صورتی که پاسخ به هر یک از سؤالات فرم مذکور نشان دهنده نقض مقررات توسط کارگزاری باشد، توضیح کارگزاری را ظرف هفت روز پس از اتمام مهلت تکمیل این فرم، دریافت و در صورت قانع کننده نبودن توضیحات کارگزاری، ظرف سه روز کاری بعد به همراه نظرات خود به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا ارسال می‌نماید. عدم دریافت یا عدم ارائه توضیحات کارگزاری مانع از ارسال این گزارش به مرجع مذکور نخواهد بود.

تبصره: محتوا و فرم کنترل گزارش‌های ماهانه کارگزاری، متناسب با مقررات مصوب و آنچه بعداً به تصویب می‌رسد، به پیشنهاد معاونت نظارت بر نهادهای مالی و تأیید ریاست سازمان تعیین و به بورس ابلاغ می‌گردد.

ماده (۴)

سبا قبل از آغاز هر سال، برنامه رسیدگی سالانه بورس را تهیه و به آن شرکت اطلاع می‌دهد. بورس می‌تواند نظرات اصلاحی خود را در مورد این برنامه به سبا ارائه نماید، تا در صورت تأیید سبا، برنامه رسیدگی مطابق آن اصلاح گردد. نظرات اصلاحی قبل از تأیید و ابلاغ سبا، لازم‌الاجرا نبوده و بورس باید مطابق برنامه رسیدگی که توسط سبا ابلاغ شده است، رسیدگی‌های خود را انجام دهد.

ماده (۵)

بورس در هر بازدید از دفاتر مرکزی و شعب و نمایندگی‌های کارگزاری‌ها که در برنامه سالانه رسیدگی پیش‌بینی شده است، فرم گزارش بازدید از کارگزاری را حداکثر ظرف مهلت دو روز کاری پس از تاریخ بازدید، تکمیل می‌نماید. در صورتی که پاسخ به هر یک از سؤالات مطرح شده در این فرم نشان دهنده نقض مقررات توسط کارگزاری باشد، بورس باید توضیحات کارگزاری مربوطه را ظرف یک هفته از تاریخ تکمیل این فرم دریافت و در صورت قانع کننده نبودن این توضیحات به همراه نظرات بورس ظرف مدت یک هفته از اتمام این مهلت به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا ارسال نماید. عدم دریافت یا عدم ارائه توضیحات کارگزاری مانع از ارسال این گزارش به مراجع مذکور نخواهد بود.

تبصره (۱): چگونگی و نحوه انتخاب دوره بررسی در فرم مذکور در این ماده و همچنین نحوه انتخاب کارگزاری و دفاتر، شعب و نمایندگی آنها و سایر موارد لازمدر برنامه سالانه رسیدگی بورس پیش‌بینی می‌شود.

تبصره (۲): محتوا و فرم بازدید از دفاتر مرکزی و شعب و نمایندگی های کارگزاری ها، متناسب با مقررات مصوب و آنچه بعداً به تصویب می رسد، به پیشنهاد معاونت نظارت بر نهادهای مالی و تأیید ریاست سازمان تعیین و به بورس ابلاغ می گردد.

تبصره (۳): هرگاه در فرم گزارش بازدید از کارگزاری، بررسی نمونه ای و تصادفی ذکر شده باشد، بورس باید کاربرگی به همین منظور تهیه نماید که در آن روش های رسیدگی شامل نمونه ها و نتایج رسیدگی به نحو کافی مستند شود و به ضمیمه فرم مذکور در پرونده کارگزاری نگهداری گردد. سببا می تواند موارد مورد نظر خود را در این مورد به بورس اعلام نماید.

ماده (۶)

بورس حداکثر ۲۰ روز پس از دریافت صورت های مالی کارگزاری که مصوب مجمع عمومی است، فرم بررسی سالانه کارگزاری ها را براساس صورت های مالی حسابرسی شده و سایر گزارش ها و مدارک دریافتی، برای هر کارگزاری تکمیل می نماید و گزارش فعالیت هیات مدیره، حسابرس و بازرس قانونی آن کارگزاری را مورد بررسی قرار می دهد. در صورتیکه جواب هر یک از سؤالات مذکور در این فرم نشان دهنده نقض مقررات توسط کارگزاری باشد یا کارگزاری براساس گزارش حسابرس و بازرس قانونی از قوانین و مقررات تخلف نموده باشد، بورس ظرف هفت روز پس از پایان این مهلت توضیح کارگزاری را در خصوص هر یک از موارد، دریافت و در صورت قانع کننده نبودن توضیحات، به همراه نظرات خود حداکثر ظرف دو روز کاری بعد به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران سببا، ارسال می نماید.

تبصره: محتوا و فرم بررسی سالانه کارگزاری ها، متناسب با مقررات مصوب و آنچه بعداً به تصویب می رسد، به پیشنهاد معاونت نظارت بر نهادهای مالی و تأیید ریاست سازمان تعیین و به بورس ابلاغ می گردد.

ماده (۷)

به منظور تقویت سیستم نظارتی و کنترل داخلی، کلیه بازدیدها باید توسط حداقل دو کارشناس صورت گیرد و کلیه فرم های موضوع این دستورالعمل و سایر گزارش های مربوط به رسیدگی ها و بازدیدهای انجام شده توسط بورس، باید توسط یک کارشناس تهیه و توسط کارشناس دیگر بررسی و تأیید شود.

ماده (۸)

چنانچه بورس علاوه بر مواردی که در فرم‌های موضوع مواد (۲)، (۳)، (۵) و (۶) معین شده است، تمایل داشته باشد رسیدگی‌های دیگری برای اطمینان از رعایت مقررات از کارگزاری‌های عضو خود داشته باشد، باید مراتب را به سبا اعلام تا پس از تأیید سبا، در فرم‌های مربوطه یا در دستور کار یا برنامه رسیدگی بورس، پیش بینی شود.

ماده (۹)

از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، بورس دارای اختیارات زیر است:

الف) اعطای مجوز ایجاد شعبه یا نمایندگی به کارگزاری‌های عضو خود؛

ب) اعطای مجوز ایجاد تالار اختصاصیه کارگزاری‌های عضو خود؛

ج) اعطای حق دسترسی به سامانه معاملاتی بورس به کارگزاری‌های عضو خود؛

د) صدور مجوز برای کارکنان کارگزاری‌های عضو که گواهینامه لازم را دارند، جهت دسترسی به سامانه معاملاتی و ورود به محل‌های معاملات بورس؛

ه) دریافت اطلاعات کارگزاری‌های عضو خود و مدیران و کارکنان آنها در راستای انجام وظایف محوله و ثبت آن در بانک اطلاعاتی مربوطه به روزرسانی مستمر آن.

و) نظارت و بازرسی سرزده و نظام‌مند طبق برنامه رسیدگی؛ از شرکت‌های کارگزاری به منظور حصول اطمینان از اینکه کارگزاران شرایط لازم برای انواع فعالیت‌های موضوع بندهای الف، ب، ج و د فوق را در مدت اعتبار مجوزهای مزبور حفظ می‌نمایند.

ز) نظارت بر شرکت‌های کارگزاری به منظور اطمینان از عدم فعالیت در زمینه‌هایی که مستلزم اخذ مجوز است، بدون دریافت مجوز مربوطه یا پس از پایان اعتبار آن.

ح) تهیه گزارش‌های کارشناسی در خصوص شکایت مشتریان از کارگزاران، معاملات و ناهنجاری‌های بازارها و هرگونه تخلفات احتمالی صورت گرفته توسط کارگزاران به درخواست سبا یا کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار یا هیات داورى حسب مورد.

تبصره: بورس در اجرای اختیارات موضوع این ماده ملزم به رعایت مقررات است.

ماده (۱۰)

بورس هر ماه گزارشی از وضعیت کارگزاران فعال و غیر فعال، شعبه‌های آنها، معامله‌گران ایستگاه‌های معاملاتی، تعداد مشتریان برخط و الکترونیکی هر کارگزاری به تفکیک و حجم معاملات آنها، مجوزهای فعالیت اخذ شده یا تمدید شده و همچنین تاریخ اعتبار و اتمام کلیه مجوزهای فعالیت کارگزاران را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد و همچنین هر سه ماه گزارشی از

بررسی ها و بازرسی های انجام شده از شرکت های کارگزاری و دفاتر، شعبه و نمایندگی های آنها را تا پایان ماه بعد تهیه و به سبا ارسال می نماید.

ماده (۱۱)

بورس باید به منظور اجرای اختیارات و وظایف تعیین شده موضوع این دستورالعمل، همواره نیروی انسانی صلاحیت دار کافی به تشخیص سبا استخدام، آموزش و در اختیار داشته باشد.

ماده (۱۲)

بورس می تواند برای انجام موارد مذکور در این دستورالعمل از خدمات حسابرسان معتمد سبا استفاده نماید. استفاده از خدمات سایر نهادهای مربوطه حسب مورد، طبق مقررات در هر حال رافع مسئولیت بورسدر خصوص وظایف و اختیاراتی که به آن تفویض شده است، نمی باشد.

ماده (۱۳)

یک نسخه از کلیه فرم ها و مدارک رسیدگی بورس، در پرونده مخصوصی (بصورت دستی یا الکترونیکی) به گونه ای نگهداری می شود که بازبایی آنها به سهولت امکان پذیر باشد.

ماده (۱۴)

در مواقعی که بورس در بررسی های گزارش های ماهانه، فرم گزارش بازدید از کارگزاری، بررسی گزارش های سالیانه، توضیحات کارگزاری را قانع کننده تشخیص دهد، باید موضوع را طی گزارشی حاوی دلایل قانع کننده بودن توضیحات کارگزاری با تأیید مدیریت مربوطه در بورس تهیه کرده و به ضمیمه فرم گزارش مربوطه بایگانی نماید.

ماده (۱۵)

بورس باید یک نسخه از مقررات مصوب خود درخصوص کارگزاری ها را بلافاصله به سبا ارسال نماید. همچنین کلیه بخشنامه ها و اطلاعیه های صادره توسط بورس، باید در چارچوب اختیارات آنها بوده و همزمان با ابلاغ به کارگزاران، یک نسخه از آن به سبا نیز ارسال گردد.

ماده (۱۶)

این دستورالعمل در شانزده ماده و هشت تبصره در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۲ به تصویب هیأت مدیره سبا رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا است.